

DIRECCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Cadena de Cort, núm. 11.—PALMA.

SUMARI—*La Trovalla*, per M.—*Ave lucana Virgo*, per P. A. M.—*Elegi et sanctificavi*, per A. Amengual, Pvre.—Sants y festes.—*Letrilla á la Virgen*, per Un devot.—*Una presentalla*.—*Ama 'ls penyals la Verge Soberana*, per Mossen Segismón.—*Prech a la Mare de Deu de Lluch*, per Mossen Romagner.—*Cobles a la Verge de Lluch*.—*Favors conseguits per l'intercessió de la Mare de Deu de Lluch*.—*A la Verge Santa de Lluch*, per Joseph M. Tous y Maroto.—Anuncis.

LA TROVALLA

PLACENTA y regalada Mallorca, com l'infantó dins la falda de se mareta dolça, dormía dins los plechs afonats del victoriós mantell d'en Jaume primer, la perla del Mar que entre terres es belluga, ufanosa d'esser lo floró més preuat de la real corona del gran conquistador. Aquesta terra d'or ja havia tirat tota l'escoria de la morisma; la bandera del rey en Jaume, blanca com la fé y florida com l'amor diví, onetjava airosa d'extrem a extrem per tota l'illa; el Rey guanyava altres conquestes y els puntats torreóns de la atrevida Catedral s'alsavan cap amunt com un vot de gracies a la Verge María, inspiradora a n'en Jaume de tan alta y gloriosa empresa.

Ja no s'extremordia la planura ab lo fragor del combat, ni la montanya s'alsurava ab lo retruny de les refregues; les temors de la guerra eran seguides de les alegrías de la pau. Era venguda l'hora de publicarse que el rey en Jaume sols havia estat el gloriós instrument de l'alliberació de Mallorca, el guerrer coratjós que va trenca la cadena qu'encativava aquesta terra delitosa; pero que sa Senyora y sa Reyna es María, la Mare de Deu.

Per dins la quietut de les montanyes s'hi passava els dies un pastoret derrera una aymada guarda de auvelletes manses, que pasturavan y corrian per l'encontrada, vora 'l torrent que va a caure per les rocas del Salt de Aubarca. S'anomenava Lluch el pastoret; y era un cor sençill, innocent y preciós com la floreta hermosa que desplega son calçer per dins valls no trescades. Ensenyat d'un monjo cisterciense que retgia ab gran çel la primitiva parroquia d'Escorca, en Lluch, pasturant las auveyes, resava; resava l'Ave María.

La misteriosa parla de Deu no 's sent en lo bullici de les plasses ni dels palaus, sino en silenciosa y recullida soledat. Per això ja no en Jaume, ni els seus soldats fets al afany de les lluytes, sino l'humil pastoret Lluch es l'elegit de Deu per descobrirli la dominació misteriosa de la Reyna del Cel demunt nostra illa daurada.

Un día el sol tombava conçirós per derrera las altures, caiguent descolorit més enfora que la mar; tan bon punt el pastoret dalt los penyals contemplava aquella posta. La llum groguenca del sol ponent feria els cims més elevats ab una corona esplendorosa, que s'estrenyia per moments aixís com el sol devallava. Eran fuits els raigs del sol, que ja voltejava altres mons; de les valls s'aixecava imponent el vel de les tenebres, pujant, pujant fins a entoldar lo cel. Los estels comensavan a encendre-se, com llantions del temple august de la naturalesça.... en Lluch s'ajonollá y resá l'Ave María.

Era un dissapte; el pastoret resava més devot, juntes les mans, els ulls en el cel y el cor enardit ab l'amor a María. Resant, resant en Lluch s'extassia... obert lo cel per la seva oració, sortían y devallavan d'allá dols raigs de llum blanquíssima, dolls de músiques celestials que parexían concentrarse en una espessura, que guaitava dins el torrent.

Escolta y mira el pastoret, no sap que li passa; ¿que 'm voldrán dir aquestes veus tan meloses? ¿que 'm vol mostrar aquest resplandor tan brillant?

Escolta y mira aquell prodigi no vist, fins que s'en retiraren les músiques y se perderen allá lluny y el cel aplegá sos raigs. Llavors en Lluch acabá son prech, acabá l'Ave María.

Tots els dies demunt aquell turó, el pastoret, post el sol, resava devot la salutació a María; però fins el dissapte no tengué més visió.

En Lluch ho contá tot, fil per randa an el monjo solitari, el seu mestre y confident; y el dissapte que vengué, post el sol y dalt el meteix penyal ajonollats monjo y pastor resavan l'Ave María.

Aquell dissapte la llum del cel fou més blanca y les melodies més suaus. Monjo y pastor, contemplant el prodigi, compregueren que Deu allá 'ls avisava d'algún tresor celestial. Els resplandors no mancaban, y les músiques reprenían cada instant; reverents ells dos devallaren del turó y

acostantse a l'espessura, que semblava l'orient d'aquella gloria etsisadora, descobriren y trobaren una hermosíssima figura de la Mare de Deu ab el Minyó Jesús en brassos.

El monjo s'incliná y la besá; en Lluch també la besá, y tot plorant d'alegría ajonollats en terra en Lluch y el seu Pare espiritual, repetiren l'oració, tornaren dir l'Ave María.

Escampada la noticia ab la pressa que du'l llamp, pronte s'arreglaren els habitants de la montanya en el lloch de la visió, ahont s'havía trobat a la Verge. De la Ciutat hey pujaren ab comissions alguns membres del Ilm. Capítol y dels Magnífichs Jurats.

Admirada per tots aquella imatge venerable, y feta reverencia coral a la Santa Verge María, determinaren d'aportarla a l'Esglesieta d'Escorca. Fonch cosa d'un instant l'organisar la devota processó. Ab fanals y llums de faves anavan tots endevant, qui canta, qui resa, qui de goig tot lo sant camí va plorant; tal volta per aquelles sèrres no s'era vista may una comitiva tan hermosa, un acompanyament tan devot. "¡La Mare de Deu de Lluch!" ressonava per las montanyes. "¡La Mare de Deu de Lluch!" repetían els penyals fent eco a n'els romeus. Era el nom que de totduna li posaren.

Colocada la Mare de Deu en lo altar de l'Esglesieta d'Escorca, de nou li feren tots reverencia y besantli el sagrat peu se despediren d'ella.

L'ondemá a trench d'auba, el monjo ja hey entrava, per saludar a la Verge abans qu'el sol claretjás; pero... ¡quin esglay! ¡La Mare de Deu ja no hi era!

La cercaren ab afany, tornant arrera lo camí, y alira volta fonch trobada en l'espessura del torrent. Aquí volía establir son palau la Santa Reyna de Mallorca; aquell palau fet de miracles, aquell palau santificat, per dins el qual totes les generacions mallorquines havían d'anar passant, duguent sen carícies de la Reyna Mare, y deixanthi petjades de la seua brinosa fe, y de la seua vida honrada.

M.

Ave lucana Virgo

Montium te insigne tuetur agmen,
Virgo silvester, redolensque culmen
dum tibi flectit: prior, euge, clamat,
inclita nobis.

Ambiunt te vallum humilesque nexus,
qui tuas certant celebrare laudes,
qui per auram murmure cœlis edunt:
inclita Princeps!

Rivuli clari saliunt utrinde,
qui Domum sanctam recreent amœni,
seque dum glutit scyphus: euge, musent,
inclita Ductrix.

Insulæ proles veniunt frequentes,
quo sibi risu videant ovantem,
dumque te spectant lacrymis profundunt:
inclita Mater!

Alma, salve, Filia Conditoris;
Luminis veri Genitrix beata;
Sponsa vivi Flamini; omnium, ave,
stella coruscans.

P. A. M.

Elegi et sanctificavi.....

(Fragments) (1)

LLUCH ho es tot pels fiys de l'hermosa terra que nos véu neixe. Lluch es un estel de divinals resplandors, amanescut en el cèl de nostra *petita patria*. Lluch es una cifra lluminosíssima, brodada demunt ses pàgines d'or de nostra historia. Lluch representa, dins la *economia* de la Providencia, una mirada especialíssima demunt aquesta *roqueta* venturosa. ¡Lluch! centre d'atracció, ahont convergeixen els nostros pensaments y se troban y abraçan totes les ànimes. ¡Lluch! llar amada de la pietat mallorquina y atalaya sempre desperta, desde ahont la Verge-Mare vetla amorosa demunt sos fiys. ¡Lluch! montanya benehida y tan plena de mistèris, que, enfondint sempre més y més les seues rèls, an aquesta *daurada illa*, ha escampada an els quatre vents la fama dels seus prodigis; y quals glorioses tradicions, escrites, ab caràctes inesborrables, demunt les teles del nostro cor, nodreixen aquella fé que reberem dins sa falda de les nostres mares; a pesar de les mudanças del temps, que tot heu capgira, y de les gelades corrents d'indiferentisme, que avuy tot heu corseca y per tot arreu nos abrusa.

Desde aquella fetxa, per tots conceptes memorable, (2) apareix ben regularisat y sempre creixent ab los sigles, es culto y devoció an aquella miraculosa imatge; tant, que si espléndida, a més no poder, s'es mostrada, en tot temps, la má de Deu, en sos desbordaments de misericordia demunt aquell privilegiat santuari, y la Verge apar que may haja volgut posar fites an el seu amor, també Mallorca ha estimat sempre, sens mida, a Lluch, y apar que tampoch haja sabut que fer més per la Mare de Deu.

El cristiá reflexiu, qui, en devot romiatje, arriba an aquells turons, perduts, com l'águila dins els niguls, allá si que sent, ben de plé, les dolçors místiques del esperit, y respira l'atmósfera pura y confortant dels àngels; y contempla, a sos peus, totes ses misèries y lletjures del mon. Y quant, esplayada ja sa vista, entra an el famós santuari y puja aquells grahóns per adorar a la *Moreneta*, li vé, d'un cop, an el pensament, tota una historia de misericordies, escrita en aquells sagrats murs, que guardan, a manera de rellicari, aquella preuhadíssima y portentosa imatge. Pujém, per breu estona y ab l'esperit, a nostra volguda montanya; y allá veurém, més d'aprop, aquesta misteriosa compenetració de dos amors; com se son trobats, entesos y corresposts el Cor de la Verge y el cor dels mallorquins.

Jo no he de fer memòria de tants y tants de miracles senyaladíssims, obrats per intercessió d'aquella figura; miracles autèntichs, a tot esserho, y en gran part recullits, ab vertader zèl y conciencia, per s'autorisada ploma dels cronistes de Lluch, qui, a vegades testimonis de vista, tengueren l'inspirat pensament de consignarlos en pàgines tendríssimes, per perpètua memoria y major gloria de Deu y exaltació de nostra volguda Reyna y Patrona.

(1) D'un sermó predicat, l'any passat, en la festa anyal de la Confraria de la Mare de Deu de Lluch, establerta a la parroquia de Sant Nicolau de Palma.

(2) La de la trobada de la santa y miraculosa figura.

¿Y, per qué recordarlos, si son prou sabuts de tothom; y si, en totes les formes del *ex-vot* y com trofeus nobilissims de tan providencial devoció, enjoyan aquelles parets, que la pietat agrahida ha santificades y consagrades ab mil y mil ofrenes y presentalles? Imaginau, si poren, quants de pobres malalts, gemegant dins el llit des dolor, perduda ja tota esperança en los remeys de la ciencia, invocant ab fé y confiança a la Mare de Déu, recobraren de pronte la salut; y després, ab llágrimes an els uys, anaren per sos peus a rendirli tribut y homenatge de coral agrahiment. ¡Quantes animetes esgarriades, mogudes de la gracia, pujaren en bon hora a adorar a la Verge, y una mirada no-més d'aquells uys de misericordia, entrantlos fins al fons de l'ánima, tayant y dividint les entretelles del cor, rompé y esbaltí la duresa de roca de la seua obstinació y en feu brollar, a torrents, llágrimes de sanitosa penitencia! Y an aquestes nits, farestes y verament trágiques, en que el desvalgut mariner lluyta ja desesperadament per sa vida, en mitx dels horrors de desfeta y aborronadora turbonada; o l'arriscat pescador de nostres costes es veu sorprés, en la seua penosa tasca, per traidora ratxa, ¡oh! y quins plants d'agonia claman socós y valiment a la Mare de Déu de Lluch! ¡Y de quina manera la Verge Santíssima ha feta ben sensible la seua protecció demunt la gent de mar, salvantla de ben segur naufragi! Quantes vegades, desd' el portal forá del *Col legi*, s' haurán vists arribar, cara trasmudada, peus descalsos, casi sense fil de roba, encare remuys y ab un troç d' *entena*, o una trinxa de vela, demunt ses espatles, an aquells mateixos, qui, tal volta la nit abans, y entre els bramuls de ses ones avolotades, feyan arribar, a les montanyes de Escorca, els seus planyivols clamors y crits d' angunia!

Y tantes histories íntimes de consòls y beneficis, rebuts en dies de greu dolor y desconhort, ¿qui les pot dir, si les guarda ben estojades dins el cor, sa pietat mallorquina y les saben no-més ses ánimes afavorides? Y encare hi ha més; perque en totes les manifestacions de la vida; en els moments més crítichs de s' historia, en los defalliments públichs, en mitx de les proves, a vegades prou feixugues, a que subjecta desyara la Providencia a sos pobles predilectes; Mallorca girá sempre els uys a la Reyna de ses montanyes, y, posant en Ella a tot' hora les seues esperances, meresqué, molt sovint, la protecció generosa de qui volgué un dia, y prengué per seua, aquesta illa venturosa.

Y Mallorca, regoneguda, ha sabut donar, en tot temps, pública y esplendorosa mostra d' amor y entusiasme envers la seua excelsa Reyna y Senyora. ¿Qui no recorda, perque es fresch encare, aquell grandió y sublim espectacle, que ofería es nostro poble, aquell memorable 10 d' Agost de l' any 1884, quant, responent a un crit del cèl, llançat desde aquelles sérres, s' aixecavan, empestos per una mateixa força y *electrisats* per un mateix pensament, estòls inmensos d' ánimes; y rumbetjant an el vent hermosos penóns, anavan, en piadós romiatje, a trobarse tots plegats an els peus de la *Moreneta*, per ferli present d' una prehuada corona? ¡Quin acte més bell y eternidor veure aquell venerable y benemèrit Prelat, ornament y gloria de l' esglesia mallorquina, quant, per delegació pontificia, prenia, en les seues ungides y tremoloses mans, aquella corona, y, cenyint ab ella el front de la Verge, sancionava ca-

nónicament el patronatge de la Mare de Déu, demunt aquesta *roqueta*, entre els visques y aclamacions de més de quinze mil pelegrins, de tot sexe, edat y estament social! ¡Que hi estaria de contenta la Verge de Lluch, vehentse aquell dia enrevoltada y festetjada per tants de milenars de fiys seus, realisant la verdadera germanor cristiana, allá, dins la casa-payral de la pietat mallorquina!

Y aquí es molt just recordar la gloria que cab a sa música y a ses lletres de nostra terra, per haver volgut també esfuyar la seua floreta d' amor a les plantes puríssimes de qui es Reyna de la poesia y la inspiració més bella y fecunda de les *arts*. ¿A qui no li pareix sentir, encar' are, aquells grandiosos y reposats cántichs, ahont, donantse la má els nostres més distingits compositors y lírichs, encarnaren, en notes sublims, tot el sentiment de la seua ánima fundament artística y cristiana?, aquelles cicellades y valentes estrofes, que, en virils accents y en totes les modulacions fonéticas de la llengo materna, retrunyiren per aquells penyalars l' immortal diada de la coronació pontificia? ¿Qui no ha gaudit, més d' una volta, respirant la flayre suavíssima y encisadora de tendra pietat que exhalan les fulles totes d' aquell ramellét de primeroses cansóns, que, ab motiu d' aquell acontexament, oferiren a la Verge de Lluch els trovadors mallorquins? ¿Qui no s' es sentit dolçament commogut, assaborint aquella afligranada tiradeta de prosa, que, fent honors de preámbul a la *Corona Poética*, conta, ab idíllica frescura y ab totes les gales de la fantasia, la *trovalla* de la miraculosa imatge, y qual anónim autor massa es transparenta y s' endevina, per qui conega la seua exquisida y genial elocuencia?

Arredossats, idò, baix lo mantell maternal de nostra volguda Patrona, la Verge de Lluch, jamay veurém extingida, en nostra terra, l' antiga fé de tantes generacions, que, en los místichs y gloriosos recorts de nostra prodigiosa montanya, hi trobaren, en tot temps, llum per sos duptes, frescor y alenada per son esperit abatut, consòl saborosíssim en totes les tribulacions y desconhorts de la vida. No, germans y compatricis meus estimadíssims; Deu no vulga que venga es día, día trist y ple d' amargor, en que nostra Reyna y Mare haja de rebutjar la seua herencia, per massa degenerada y corrompuda. No, el nom gloriosíssim de *Lluch* no s' esborrará jamay del cor dels mallorquins, mentres aquesta dolça *roca*, que nos aguanta, trega el cap, per aguaytar demunt la mar llatina, y es destriy, com un puntet en el *mapa*; o si voleu..... fins que ja sia arribada s' hora en que, tots els qui are l' estimám y honrám, pelegrins per los deserts d' aquesta vida, la pugém veure y contemplar y adorar, voltada d' angels, embolicada en torrents de llum divina, tota resplandent de eternal bellesa y gloria, allá, en el cèl.

A. ALEMANY, PVRE.

SANTS Y FESTES

DE LA PRESENT SETMANA

- Día 16.—Dilluns.—S. Corneli, papa y mr.
 Día 17.—Dimars.—L' impresió de las llagues de Sant Francesch.
 Día 18.—Dimecres.—S. Eustaqui y comps. mrs. (*Tempora*)
 Día 19.—Dijous.—S. Tomás de Villanova, arch. de Valencia
 Día 20.—Divenres.—S. Januari, bisbe. (*Tempora*)
 Día 21.—Dissapte.—S. Mateu, apl. (*Tempora*)
 Día 22.—*Diumenge*. ✠—XVII. Els Dolors gloriosos de N. S.

Letrilla á la Virgen

Dedicada á los niños de la Escolanía de Lluch

Coro

Gloria á la Virgen
de Lluch querida,
de estas montañas
la morenita
la aclamó Reyna
Mallorca un día,
ella es la Madre
de Dios bendita.

Tus hijos somos,
tus pajecillos,
de Jesús santo
los hermanitos;
á Tí gozosos
¡Madre! venimos
y te ofrecemos
nuestros suspiros

A Tí nuestra alma
¡Madre! entregamos
guárdala siempre
bajo tu manto;
nunca nos deje
tu experta mano,
tuyos seremos
mientras vivamos.

A Tí ofrecemos
nuestra memoria;
nunca te olvide
¡del alma Aurora!

Siempre en Tí piense,
todas las horas,
siempre recuerde
tus altas glorias.

De nuestra mente
¡Madre divina!
te consagramos
ya las primicias;
en Tí se ocupe
toda la vida,
tu sola seas
su norte y guía.

Del todo puros
de nuestro pecho
solo á Tí vuelen
nuestros afectos;
también las voces
te ofrecemos
ojos, oído,
manos y cuerpo.

Coro final

Pues tuyos somos
queremos serlo,
sé tu la Madre
de estos hijuelos,
sé el mar calmado
dó naveguemos,
sé nuestra barca,
sé nuestro puerto.

UN DEVOTO.

Una presentalla

Entre les moltes presentalles, penyora del agraument dels cors mallorquins, que cubren les parets del Santuari de Nostra Senyora de Lluch, n'hi ha una que val ulls per mirar. Es un bell plegami policromat ofrena de la *Capella de Manacor*, qu' enclou un prech y una recordança. Diu així tan preuat document:

Salus informorum ora pronobis

La Capella de Manacor, considerant que nos acostám á n'el temps plañivol del cantica lyræ tuæ non audiam v. XXIII dei profeta Amós, acudeix á la miraculosa Nostra Senyora de Lluch, demanantli inspiracions y forses per restaurar la polifonia vocal en la música relligiosa, dins els temples cristians.

En recordança de la seva visita, feta en XVI de Juny de MCMI deixa aquest humil testimoni de reverencia y devoció á l'Inmaculada Verge.

Ama 'ls penyals la Verge Soberana

Fundamenta ejus in montibus sanctis.
Ps. LXXXVI—1.

PER l'empinada costa, per los desolats camins, per lo coster aspre y de mala petja, (1) per dins paratges d'aspecte brau y sauvatge, de grandesa imponent y esglayadora, ab sant romiatge de bons Congregants de S. Lluís, pujavem a adorar la dolça *Moreneta*, la Reyna dels mallorquins, que dins el cor de la montanya hi volgué tenir son estatge; talment com una perla riquíssima amagada dins una copinya inmensa de penyals, puigs y turons. Tot parlava al cor: dins la quietut misteriosa y atractiva de la nit, quant tota ramor calla y la terra par que repòs ab so tranquil y suau, sota la volta blavenca tota brufada d'estels puríssims, per dins tals paratges a poch a poch hi anguletjava llarga faxa de llums fantástiques... devant, devant lo penó, ençá y enllá faves enceses ¡processó augusta y sublim! cent veus pures y argentines entonaven el sant Rosari, místiques alabances a la Reyna del cel, dolces cançons a la Verge de Lluch, que redolant per comes y valls repetía y tornava a repetir l'eco fins que rebotint dins avenchs sens fons, nostros mateixos cantars tornavem sentir mitx apagats, com a cosa llunyana y que 's pert....

Talment com la barqueta del confiat pescador qu' empesa per l'embotol, engronçada per les ones bellugadisses, a la ventura tresca y llenega par demunt la mar bonança; així lo meu cor anyoradís, oblidat de tot lo de la terra, com a fora de sí mateix, ambadalit y casi sens ferhi esment, a tot son pler trescava per dins una mar de goigs puríssims, d'afectes d'amor y tendresa. Tan bon punt cantaren les veus pures y argentines "*Ama 'ls penyals la Verge Soberana*" llevors, coma retornant de bell somni, se deya mon cor: "Fonch ben inspirada aqueixa expresió de nostre savi eminent, del devot entussiaste de la Verge Santa, qu' ab tan bon acert s'afanyá per fermos entreveure les seues grandeses, del poeta cristiá, qui sols perque 'n la corona de la Reyna de Mallorca hi lluis una perla més, torná a puntejar l'oblidada lira de notes valents y grandioses.... (2) Fonch ben inspirada aqueixa expresió."

Es cert: *Ama 'ls penyals la Verge Soberana*. Ab mística semblança, que l'Esglesia ha aplicada sempre a nostra Mare Maria, ja ho cantava temps enrera lo Profeta dels Salms. "Té posats sos fonaments, ab firmesa reposa, demunt les montanyes santes." Es cert: per això la Verge de Lluch maravellosament desaparegué de l'Esglesieta d'Escorca per tornar a les encletxes dels penyals, ahont l'havía trobada el venturós pastoret; per això treta ab processó solemne de la Parroquia d'Alcudia la de la Victoria, la verén sonriure els infantons quant caminaven cap a la montanya y esborronats la verén plorar mentres tornaven a la Parroquia (3) per axò llevors li axecaren demunt

(1) No estava encara llesta la nova carretera; anavem idò per lo camí vell, per la típica y tradicional *llengonissa*.

(2) D. Josef Maria Quadrado, de santa recordança, autor del *Mes de Maria* (q. s. a. c.)

(3) Així ho conta una vella y encantadora tradició de la Mare de Deu de la Victoria: no mos atraviérem a respondre del seu fonament històric, que no mos toca judicar. La mos contá com a ben admesa per el poble un bon Prevere d'Alcudia.

un puig ben alt y esquerp el devot Santuari de la Victoria.

Es cert: però ¿perqué, me preguntava llevors, perqué los estima tant als penyals la Verge Santa? ¿perqué los té tal efecte y predilecció? ¡Les montanyes! paratges encantadors que pujantsen cap amunt par que vulguen fugir de la terra; paratges ahon la naturaleça par que vulgui mostrar ab lletres de pedra, gravades ab sagell de gegant, la magestat y grandesa, l'omnipotencia del Deu Creador; la riqueça, l'hermosura y amor de lo Altíssim; que les marevelles que contempla nostra vista, diu lo Apòstol, mos fan entreveure les perfeccions d'Aquell que no poren atenyer nostres ulls de carn. Això diven roquissars y penyalars inmensos, que no logra destruir el sol, la pluja, ni la neu; la verdor eterna dels boschs d'espesses murteres y atapides mates, de fortes auçines y ravelloses oliveres, de pins altíssims y roures valents qu'atupa y engronça, però no esbranca, la ventada. Allá hi trobareu lo més gran é imponent, lo més hermós y encantador; qu'aprop de la penya d'alçada inmensa, qu'atrevida guayta dins avenchs sens fons o esglayadora a plòm está taya da dins una mar blava, fonda, inmensa hi trobareu la vall florida y exponerosa: aprop de la roca núa y pelada qu'el sol torra y la neu la clivella hi pren redós l'hort alegrívol y fruyter. Allá l'ayre es més pur y fí, les fonts que tot ho trescan més fresques y estil-lades, més suau l'aroma de les flors boscanes y més dolç lo refilar dels aucells. Allá l'homo com més s'en puja par que dexi aquesta miserable carn qu'encativa l'esperit, y vola ab més llibertat son pensament, y escampa sa vista ambadalida y alaba y dona gracias a n'Aquell que tantes maravelles ha tretes de no rés, y batega ab més força son cor allá ahont tot li parla de Deu. Jo no sé que son les montanyes, jo no sé quins plers hi troba l'homo que l'atreuan, l'enamoren y l'acosten a Deu. ¡Per això les ama la Verge Soberana!

¡La Verge ama 'ls penyals! perque la Mare de Deu y son Fill, que volen parlar a les ànimes en la soledat y la quietut, y no dins el truy y bogiot del mon, han escullit les muntanyes que n'están lluny per conversar y tenir les seves delícies ab les ànimes sençilles y pures; vet aquí perqué pujá Moysés a la muntanya per axecar vers lo cel les seves mans, que demanaven y obtenien de lo Altíssim per son poble la victoria quantre sos inimichs y per això dins les coves de les muntanyes han estat los sants anacoretas, per fer vida penitent y açotar y castigar son cos; a les muntanyes han pujat los solitaris, per tenir llarga y no interrompuda oració; y les muntanyes han triat sempre els bons hermitans, per tenirhi son estatje.

Y també 'ls ama la Verge perque han estat sempre les muntanyes llochs de misteris, ahont s'han cumplit els principals fets de nostra relligió sacrosanta. Un día volgué Deu donar lley a son poble escullit, y la hi doná desde la muntanya del Sinaí; y volgué esser adorat demunt la Terra, y el sabi Salomó li axecá lo primer Temple, el de Jerusalem, demunt el Moria; y més tart se volgué trasfigurar y ho va fer desde 'l Tabor; y va triar la muntanya del Calvari per acabar la gran obra de la Redenció; y una muntanya, l'Olivà, va esser el darrer lloch ahont el pogueren veurer els homos, y d'allá se'n vá pujar al cel!

La Verge ama 'ls penyals. Y quant per primera vegada aparegué als fills d'Adam va esser en la

muntanya del Carme, ahont en forma d'hermós nigulet se mostrá a son estimat Elías. Y de llavon ençá ha volgut, com el voltó y l'águila de poderosa volada, fer el niu de sos amors entre 'ls penyals; y que serviren de peana a son trono les altes singleres y de doser los blanchs niguls.

“Ama 'ls penyals, els de pujada aspriva qu'ab fé y trabay la súplica més val.”

Que si

“En lo més aspre—puig de la serra, en mitx de boyres—volgué 'l palau,

(es)

perque mirantla—los de la terra, los ulls fixassen—en lo cel blau.” (1)

Y dins Mallorca, l'illa volguda de nostro cor per tot arreu hi té escampats magnífichs palaus: que palaus son de la Verge Lluch y la Victoria, Eu Puig y Bon Any, Gracia y San Salvador.

Per Ella donchs tota la grandesa y l'hermosura de la terra, per Ella lo més sant, escullit y espiritual: bè idò está dins el cor de la muntanya, qu'es la palometa tendra y dolça y d'ella ne diu l'Espòs dels Cantars que goça estant *in foraminibus petrae* dins les encletxes dels penyals!

Quant tot això havia ensaborit ab pler de la meva ànima, ab tot l'entussiasme de mon cor ne brollava aquella hermosa pregaria.

“Dolça esperança—d'eterna vida, en Vos la posan—los pelegrins, nostra pregaria—sia acullida; feysne chor d'àngels—dels Mallorquins.” (2)

MOSS. SEGISMÓN.

PRECH A LA MARE DE DEU DE LLUCH

VERGE de Lluch coronada, demunt Mallorca reinau.

Desde aquella alta atalaya, ahont vostra amor de mare eus ha feta pujar, vetlau, Senyora nit y día per els mallorquins, que veis espargits per plans y comellars, com ovelletes de vostre remat. Cridaunos, feynos senyes, avisaunos en tot perill. No comporteu que Satanás *l'antich corsari* don fondo per el peccat a les cales del nostro cor; quant rondetji al nostre entorn per darnos cassa, resplandesca dins l'ànima los vostres crits d'alerta, perque avisats y defensats per Vos, puguem cantar sempre demunt ell la més complida y cabal victoria.

Desde aquells turons y penyalars esquerps, ahon fa sigles teniu vostre Palau, retgiunos Senyora y governaunos; esteneu demunt Mallorca vostre ceptre d'amor; y, puix de reines es fer mercés, sia més abundós, qu'el broll d'aygua viva y estil-lada que sempre seguit ratja de la *Font cuberta*, el riu de vostres bendicions.

Feys que sia pura nostra fe, com l'ayre sanítós que dins Lluch se respira; ferma nostra esperança, com els penyals, que sigles fa guaytan l'esglayós fonal del *Clot d'Aubarca*; encesa nostra caridat, com la llantia, que nit y día crema devant la vostra agradosa Imatge.

Donau socors y adjutori als debils, salut als malalts, perseverancia als justs, perdó als peca-

(1) D. Tomás Forteza (q. s. a. c.)

(2) Del mateix.

dors. Agombolau dins vostres braços de Mare la innocència oprimida; amparau l'horfe; consolau als qui ploran.

Donau resignació als pobres, compassió y llargueça als rics, honradés y feyna als menestrals, castedat y modestia a les doncelles, seny y temor de Deu a l'esurbat jovent, paciència y conhòrt als vells, pau als matrimonis, zel y esperit de sacrifici als ministres de Deu.

No 'ns dexeu ni un moment de vostra ma, mentres ab trist romiatje pelegrinam per aquesta vall de dolor; y, arribada l'hora, sia per vos Reina y Senyora, després de Christo, nostre derrer batech de cor y alé de vida; per vos, després de Christo, nostra derrera girada d'ulls y les primeres notes d'aquell cantich de gaubança, a la Patria de la ditxa perdurable.

Moss. ROMAGUER

Cobles a la Verge de Lluch

(Segle XVI.)

Descubert aquell tresor
ab que Deu nos enriquia,
tot lo Reyne ab gran fervor
per Patrona us elegia,
donant a Deu grans llahors
per tan solemne ventura....

Cubertes son les parets
de vostra Esglesia santa
dels miracles que haveu fets
per l'amor que us tinim tanta:
salut d'ànima y de cos
tenim per vostra figura....

Confiant en Vos, Senyora
los catius han llibertat,
los mariners de cada hora
escapan de tempestat:
posats en pas perillós
vostra llum los assegura....

Es molt sabuda l'història
quant los moros inhumans
pensaven tenir victòria
de vostres riqueses grans:
desbaratareulos Vos
per honrar vostra figura....

En vostra casa sagrada
troban satisfacció,
los rics molt bona posada,
los pobres provisió:
cobren llum los pecadors
contemplant vostra figura.
Daunos de Lluch Verge pura
que en lo cel gosem de vos.

TORNADA

Per les passades dolors
morena sou en figura.
Daunos de Lluch Verge pura
que en lo cel gosem de Vos.

FAVORS CONSEGUITS

PER L'INTERCESSIÓ

de la Mare de Deu de Lluch

CONVERSIÓ D' UN PECADOR ENDURIT

No sols ha manifestat la Mare de Deu de Lluch son poder y amor per medi de beneficis materials de salut y de vida, sinó qu' en moltes ocasions ha concedit als pecadors endurits y consuetudinaris la gracia del arrepeniment.

Una vegada, un homo arrastrat per males companyies, s'era entregat a tota classe de desordes. En les seues jovintuts havia enredada en lo pecat la seua ànima. Sols de tart en tart se dexava sentir en son cor una veu secreta que li reprenia sos vicis y sa mala vida; però l'apagava pronte el mon en sos aturiments. Mil vegades havia resolt mudar de costums, y son propòsit ni durava, ni li donava cor per demanar un confés.

Entregat á sa mala vida, cometia pecats sense temor, y vivia com si no hi hagués ni cel, ni infern, ni mort, ni judici, ni eternidat.

Deu sab quants d'anys hauria seguit d'aquesta manera y lo que seria estat d'ell, si una coincidencia, ó millor dit, un prodigi de la Mare de Deu de Lluch no li hagués ubert els uys y romput el cor.

Amichs seus el convidaren un dia a una cassada per ses montanyes de Lluch. Tot alegre prepará el dia abans tot quant s'era menester, y ben dematí comensaren, com si fos una verdadera festa, la cassada.

Los va anar tan malament, qu' a les cinch o sis hores estavan ja del tot fastidiats y avorrits.

S'assegué en terra al costat d'una roca, s'adormí, y somiá que li comperaxia la Mare de Deu de Lluch: se despertá y, sense dir res a sos companys, resolgué anar a resarli una salve.

A posta de sol proposá a sos amichs d'anar a Lluch, y se rigueren d'ell: li caigué tan malament, que los digué ben resolt que no consentia burles de ningú, que no li acomodava que li fessen els contes, que feya lo que li dava la gana, y que aquell vespre aniria a veure la Mare de Deu de Lluch.

Els altres el desenfadaren, però no el volgueren seguir: se contentaren en ferli befa quant hagué girades ses espalles.

Arribá a Lluch mentres deyan el rosari; y acabat, demaná per veure la Mare de Deu.

Entrá en el camaril, s'ajonoyá y resá una salve.

Pujá a besar la Verge santa, y tot el seu cos fé sentiment; el seu cor se reblaní, y en sos seus uys hi apuntá una llágrima.

Besá la Mare de Deu, la mirá fit a fit llarch temps, y a la fi exclamá: «Basta, Mare meua, ja basta.»

El sacerdot que l'havia acompanyat quedá sorprés, y amorosament li preguntá que li passava, y que tenia; y ell per tota resposta acala el cap, li pren la má y la hi besa.

Surten del camaril. El sacerdot li repeteix la pregunta y ell contesta: «No res. M'ha duyt a n'aquestes montanyes un divertiment; una pretensió m'ha fet dexar uns amichs per venir a veu-

re la Mare de Deu, y ara 'm sab greu dexarla. Vuy estimarla molt, y el cor no 'm basta.

¿Per qué no fas una bona confessió, li diu el sacerdot, y li darás axí la major prova d' amor?— Perque los meus pecats son molts y pesan tant demunt la meua consciencia, que no puch pus.

Ajonoyet, fill meu, li diu el sacerdot; y ell, sense més paraula, s' ajonoya y comensa confessió general de tota sa vida.

Tres dies estigué a Lluch per acabar la seua confessió, anant cada vespre, després del rosari. a resar una salve a la Mare de Deu, y sentint cada vespre nous moviments en son cor.

Ab llágrimes de verdadera penitencia netetjá la seua ánima. S' en torná a ca seua del tot mudat, abandoná a sos amichs, fé una vida composta y cristiana, prengué estat, y edificá el poble ab son exemple, conservant sempre una extraordinaria devoció a la Mare de Deu de Lluch.

Qui 'l confessá fonch lo reverent prevere y doctor, Pere Francesch Berejam, colegial de nostra Senyora de Lluch, que fou després rector de Seuva, gran admirador de les gracies que envía la Mare de Deu als pecadors.

NAUFRAIG DEL BRIC-BARCA ELVIRA

SUPOSAT que 'l fet que anam a contar es recent, y el llegirán tal volta les matexes persones interesades, copiarém la relació del pilot agregat.

«Ab vent fresch y mar un poch picada que mos tirava a la sonda, partírem de Savaná, día 9 de mars de 1880, carregats de llenyams, en lo bric-barca *Elvira*, essent quinze de tripulació, contant-me a mí, pilot agregat, el pilot de derrota y mon pare que hi anava de capitá.

Axí navegarem tres dies sense res mes que haver de estar un poch alerta, y mos entrá vent en popa. Ferem rumbo a n' el ponent ab una marca de set a vuyt milles, y senyarem tant dreta la retxa damunt les ones, que perlongada hauría xapat de mitx a mitx l' estret de Gibraltar.

Sense mes feyna que situarnos a hores competents, seguirem fins a día 7 de Abril; los mariners contents, lo temps igual y fundada l' esperansa d' un viatge venturós.

El capitá havia observat la columna barométrica baxar y pujar de pressa, y devallar altra vegada, fixantse mes avall de tempestat; y sos escolts ab lo pilot mos feren posar al aguayt, y no sens causa; perque a les poques hores mos entrá una mastralada de «Deu, misericordia.» La mar sa mostra brava, acaramullats niguls mos envestiren, y noltros maniobrarem per fogir corre-guent a fil de roda, baix d' un cel ferest y negre.

Mos animava el veure que l' embarcació pujava be y ab valentia els cops de mar, y trèyam forses de flaqueza ab la esperansa de que en sortiríam; però a les quatre del cap vespre les ones mos menjavan, y a la nit tenguerem ja que amollarli en popa ab l' aparejo de gabia alta y baxa ab los risscs, lo triquet també ab rissos y la trenquetilla.

Cuatro dies passarem de fam y de son ab perill de nostres vides, y a les set del vespre del día 12 de abril se posá lo cel mes negre, aumentá lo temporal, y un cop de mar entrá per popa, rompé la roda del timó y els mastralés, s' en dugué part de vergues y veles y tota l' obra morta, y... a nou

homos que hi havia damunt cuberta, entre ells mon pare, qu' aferrat a una corda y sepultat per les ones, sense poré tenir ajuda de noltros, mos deya a Deu per a sempre.

El pilot de derrota trobantse ab cinch homos en temporal tan desfet, sense govern, la mar que nos baldeava, rifades les poques veles que teniam, y veent que un segón cop de mar croxía el barco y treya de sos punts els baus, tenguent segura la mort, se treu un guinavet y es teyá el coll per no morir negat.

Va caure damunt mí. El s' en dugué la mar, y no sé com vatx quedar jo.

Ajonoyats, ab los ulls al cel, invocarem la Mare de Deu de Lluch.

Aquesta invocació mos doná coratje. Picarem lo palo major y triquet, quedant ab lo palo messana y lo mastraler romput, y mos posarem a la bomba fins que poguerem; però a les vint y quatre hores l' embarcació feya aigo pes quatre costats, y varem issar, fet un nu bandera de ausili, invocant, segona vegada, a la Mare de Deu de Lluch.

En aquell mateix temps la nau se feya trossos y s' enfonsava de popa, però també 'l temporal amaynava, y noltros a proua esperavem tot ausili de Deu y de María.

A les sis del matí del día 15 de abril verem un barco que creyam que la Mare de Deu mos enviava, y... s' allunyá de noltros dexantnos ab mes pena.

Invocarem tercera vegada la Mare de Deu de Lluch, y, a les onze y mitja, per la banda de popa verem un altre barco. Desde el palo messana dos homos li fan senyes: mos repará. Se 'n ve de cap a noltros, y en menos de quatre hores mos salvá.

¡Gracies sien dades a la Mare de Deu de Lluch, y que pach al capitá del *Marin* sa gran obra d' amor!

Mos trovavam a 34 graus 18 minuts de latitut y 20 graus 16 minuts de longitut segons el meridiá de París, y a aigos del illa de Madera.

Els qui tal naufragi sofrírem y mos salvarem, forem: Miquei Sbert y Zanoguera, pilot agregat; els mossos, Jusep Capó y Francesch Tauler; lo cuiner, Francesch Terrasa, y l' al-lot de cambra, Juan Rodríguez.

Tots cinch anarem a visitar agraits la Mare de Deu de Lluch en son santuari.

A la Verge Santa de Lluch

Lliri qu' entre aspres penyalars florireu,
 ab vostra flayre suau,
 les penes endolsiu dels que sofreixen;
 per Vos reini la pau.
 Estrella que de Lluch demunt la serra
 entre celísties esplendent brillau,
 p' ei desert de la vida
 al Cel, los peregrins, encaminau.

JOSEPH M.ª TOUS Y MAROTO.

Valldemosa, 1901

PLANS Y PROJECTES

D' ARQUITECTURA RELIGIOSA

BARTOMEU FERRÁ, Mestre d' Obres
 Carré de Muntàner—10—estudi

OBRADOR D' ARGENTERIA

Dirigit per D. Jusep Fortesa — Rey
Mestre Orífice de la Catedral
Carrer de Colón, núm. 23—PALMA

GRAN TALLER DE ESCULTURA RELIGIOSA**DE JOSÉ QUIXAL**

56—Villarroel—56 —*— BARCELONA

Especialidad en imágenes de madera para el culto católico. En dicho acreditado taller se trabaja indistintamente el bronce, mármol, piedra y madera, construyéndose la estatuaria monumental, todo de un gusto verdaderamente artístico y en condiciones sumamente económicas.—Se remiten gratis, nota de precios, presupuestos y dibujos.

Ventas al por mayor y menor.—Solicita representantes

Casa Grandia Hospedaje para Rdos. Sacerdotes y demás personas católicas, desde 3 pesetas diarias en adelante.

PUNTO EL MÁS CÉNTRICO

Baños Nuevos, 12--2.º--2.º—BARCELONA

LA ROQUETA

DE

D. PERE A. CETRE

Fábrica de toda clase de cerámiques artísticas y de retjoles vernisades y altres objectes ornamentaris y de profit per la construcció d' edificis.—Despatx, carrer de San Miquel.

Almacenes SAN JOSÉ

* * * * * BRONDO esquina al BORNE * * * * *

EN las secciones de **SEDERIA, ESTAMPADOS, ALPACAS** se acaban de recibir grandes existencias de gran novedad, para verano.

SEDAS MODERNISTAS	á	25'00 pesetas corte
CRESPÓN	á	12'50 " "
BATISTAS fabricación especial por la Casa	á	2'00 " "

NUEVOS MODELOS EN CONFECCIONES, Camisería, Refajos y toda clase de prendas interiores, tanto de Caballero, como para Señora.

NOTA=Venta por mediación de cupones
en todos los artículos existentes en los **ALMACENES**

FÁBRICA ANTIGA DE GAS

Sa que mos dugué sa millora d' aquesta llum tan cómoda y neta.

Sa que l' any 1857 triunfá dels seus competidors á sa subasta, porque va fé una rebaixa en el preu de s' alumbrat publich, que aventatjava emb' un 23 per cent s' oferta que els altres feyan.

Y sempre ha cumplit tots els seus compromisos.

Sa que en 40 anys may meresqué de s' Ajuntament sa mes petita amonestació.

Y conta ab sos mes principals centres de consum.

Y de cada día reb mostres de simpatía des publich.

Sa que ven es gas mes barato y ofereix mes ventatjes als seus parroquians.

OFICINAS: Porella, 16.

GRAN ALMACEN DE PAÑERIA SASTRERIA Y NOVEDADES

DE BARTOLOME GUMBAU é HIJOS S. en Cta.

Jaime II números 87, 89, 91, 93 y Escursach 16 y 18—FRENTE AL BANCO DE ESPAÑA

Completos y variados surtidos en todos los artículos tanto del país como del extranjero.

Sastreria para Militares y señores Sacerdotes

Secciones especiales.—Gran colección en damascos, tapicerías, cíngulos, albas y galones.—Espléndido surtido en artículos negros de luto para Señora.